

Tekstivastine: Kohti uutta kautta -podcast jakso 3. Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman ESR+-sisällöt

(Tiina Huotari:)

No niin. Tervetuloa taas kuulolle tähän Kohti uutta kautta -podcastiin. Minä olen ohjelmajohtaja Tiina Huotari Uudenmaan liitosta ja tässä jaksossa puhumme Uudistuva ja osaava Suomi EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman sisällöistä ja tuettavasta toiminnasta. Edellisessä jaksossa katsottiin Euroopan aluekehitysrahaston osalta sisältöjä ja nyt tarkemmassa tarkastelussa meillä on Euroopan sosiaalirahasto eli ESR+. Minun kanssa täällä on keskustelemassa Hämeen ELY-keskuksesta rahoituspäällikkö Valtteri Karhu. Tervehdys Valtteri!

(Valtteri Karhu:)

Terve Tiina! Mukava päästä paikalle.

(Tiina Huotari:)

No sinä Valtteri olit alusta asti mukana ohjelmavalmistelussa ihan sieltä vuodelta 2018 lähtien. Millaiseksi ESR-sisällöt sinun mielestä muodostui ja mitkä ovat ne isoimmat muutokset, kun verrataan tähän päättyvään kauteen?

(Valtteri Karhu:)

Uudemmat muutokset liittyvät kohderyhmän laajentumiseen. Eli mukaan tulee toimijat, jotka kohdistuvat myös lapsiin ja perheisiin sekä heidän kanssaan työskenteleviin. Toki siellä on paljon tuttuakin sisältöä, mutta erityinen muutos on monialainen näkökulma palveluita kehitettäessä.

(Tiina Huotari:)

Euroopan sosiaalirahaston nimessä on nyt tämä plus, ESR+. Mitä se plussa siellä tarkoittaa?

(Valtteri Karhu:)

ESR sai plussan peräänsä, kun muita pienempiä EU-rahastoja yhdistettiin ohjelmaan. Käytännössä tämä tarkoittaa, että sosiaalisen osallisuuden painoarvo ohjelmassa kasvaa.

(Tiina Huotari:)

Kerro Valtteri, mitkä ovat niitä Etelä-Suomen suurimpia haasteita tai erityispiirteitä, joihin odotetaan hanketoimintaa nyt tulevalle kaudelle?

(Valtteri Karhu:)

Työllisyysasteen nostaminen 75 %:iin edellyttää toimia, jotka tukevat työvoiman alueellista ja ammatillista liikkuvuutta. Pidempien työurien mahdollistaminen, työperäisen maahanmuuton käytäntöjen tarkastelua ja muiden vapaiden käsien saamista työmarkkinoiden käyttöön.

(Tiina Huotari:)

ESR on toiseksi suurin näistä ohjelmaan tulevista kolmesta rahastosta.

(Valtteri Karhu:)

Näin on, jos euromääräisesti tarkastellaan. Sen osuus on lähemmäs 600 miljoonaa EU-rahoitusta ja valtion rahoitus siihen päälle. Etelä-Suomessa ESR:n suhteellinen osuus on vielä kokoaan suurempi, koska Etelä-Suomen maakuntiin ESR:ään välittyy suhteellisesti väestömäärän takia enemmän.

(Tiina Huotari:)

Eli merkittävät panostukset työllisyyteen, osaamiseen ja osallisuuteen.

(Valtteri Karhu:)

Kyllä. Ylivoimaisesti suurin osuus ESR-rahoituksesta kohdistuu toimintalinjalle Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi. Lisäksi siellä on kaksi pienempää toimintalinjaa. Sosiaalisten innovaatioiden Suomi aineelliseen apuun eli käytännössä ruoka-apuun on oma toimintalinjansa.

(Tiina Huotari:)

Eli ohjelmaan tuli kaikille jäsenvaltioille pakollinen Sosiaalisten innovaatioiden toimintalinja. Eikö niin?

(Valtteri Karhu:)

Sosiaaliset innovaatiot ovat olleet aina osa ESR:n luonnetta. Mutta alkavalla kaudella etsitään erityisesti sosiaalisten innovaatioiden käytänteitä, jotka kehittävät lastensuojelun toimintatapoja Suomessa. Sosiaalisten innovaatioiden toimintalinja tulee keskittymään tähän erityiskysymykseen.

(Tiina Huotari:)

ESR:n päätavoitteena on ollut ja jatkossakin on korkea työllisyysaste. Mitä keinoja tähän Uudistuva ja osaava Suomi -ohjelma tarjoaa?

(Valtteri Karhu:)

Ohjelmassa on aika paljon mahdollisuuksia. Työllisyysasteen nostamiseksi ohjelmasta kohdistetaan toimia työvoiman ammatillisen ja alueellisen liikkuvuuden edistämiseen, rekrytointivaikeuksista kärsivien alojen osaajapulaan, työperäisen maahanmuuton edistämiseen ja erityisesti tässä kiinnitetään huomio myös mukana muuttavien puolisoitten työllistymiseen.

Toisaalta jäsenohjelma katsoo myös pidemmälle tulevaisuuteen ja ohjelmalla pyritään varmistamaan myös, että koulutusjärjestelmä tulevaisuudessa kouluttaa oikeanlaisia osaajia tulevaisuuden tarpeisiin. Kun 75 %:n työllisyysasteeseen päästään, täytyisihän siinä myös tulevaisuudessa pysyä.

(Tiina Huotari:)

No uutta osaamista työelämään on tämä osaamiseen keskittyvä erityistavoite. Elinikäinen, jatkuva oppiminen on tuttu teema jo päättyvän kauden ohjelmasta ja se jatkuu tässä uudessakin ohjelmassa. Kerro Valtteri niistä painopisteistä.

(Valtteri Karhu:)

Työn murros digitalisaatioon vaikuttaa. Vanhoja työpaikkoja häviää ja uusia syntyy. Muuttuva tilanne vaatii aiempaa parempaa osaamista ja valmiutta oppia uutta. Siellä ohjelmassa on mukana jatkuva oppiminen ja joustavat oppimispolut.

(Tiina Huotari:)

Ja palveluiden kehittäminen on siellä myös mukana.

(Valtteri Karhu:)

Kyllä. Siellä on esimerkiksi monialaista ja moniammatillisten ohjaus- ja neuvontapalvelut kehittämisen kohteina. Aikaisemmillä kausilla näitä on katsottu liiaksi hallinnon alla silloista, mutta uudessa ohjelmassa palveluita kehittävät eri alojen asiantuntijat yhdessä.

(Tiina Huotari:)

No työelämän kehittäminen. Tärkeä teema sekin.

(Valtteri Karhu:)

Työelämän kehittäminen menee käsi kädessä tuon osaamisen teeman kanssa. Uudet osaamistarpeet haastavat myös organisaatioiden työskentelytapaa.

(Tiina Huotari:)

Paljon puhutaan työn murroksesta. Esimerkiksi etätyö on meille nyt kaikille tullut tutuksi.

(Valtteri Karhu:)

No se on yksi hyvä ihan käytännön esimerkki näistä työelämän muutoksista, joihin sopeutumista pyritään edistämään. Ohjelmalla tavoitellaan laadukasta työelämää ja työhyvinvointia. Näillä ohjelman toimilla tuetaan työorganisaatioiden uudistumista.

(Tiina Huotari:)

Valtteri. Sanoit, että sosiaalisen osallisuuden painoarvo kasvaa.

(Valtteri Karhu:)

Plussa rahaston nimen perässä kuvasi erityisesti tätä. Osallisuuden teemasta sieltä voisi nostaa esille etenkin kansalaislähtöisen ja yhteisöllisten palveluiden kehittämisen. Näillä edistetään esimerkiksi vähemmistöjen ja erityisryhmien osallistumista päätöksentekoon ja palveluiden suunnitteluun.

(Tiina Huotari:)

Eli tuttuja sisältöjä sinällään, mutta onko siellä jotain uutta?

(Valtteri Karhu:)

Kohderyhmän laajentuminen on merkittävin uudistus. Jatkosta ohjelmasta voidaan rahoittaa myös lapsiin ja perheisiin kohdistuvien palveluiden kehittämistä. Yhtenä esimerkkinä tästä oli lastensuojelun toimintatapojen kehittäminen.

(Tiina Huotari:)

No olet Valtteri tuonut esille sitä, että yrityksiin kohdistuvat toimenpiteet palaa nyt ohjelmaan. Se on iloinen uutinen. Eikö niin?

(Valtteri Karhu:)

Tämähän on kyllä tervetullut muutos. Rahoitusta toimijoille kehitettäisiin. Itsenäisen ammatinharjoittamisen palveluita ja yrittäjäyyskasvatusta on kysely viime vuosina todella usein. Ja kaikkiin tarpeisiin ei ole voitu ESR-rahoituksen osalta vastata. Kaikkiin tarpeisiin ei varmasti jatkossakaan voida vastata, mutta mahdollisuudet paranevat.

(Tiina Huotari:)

No vielä lyhyesti ennen kun lopetellaan. Puhutaan valtakunnallisista toimenpidekokonaisuuksista.

(Valtteri Karhu:)

Kyllä niilläkin on iso osa ohjelmassa. Niitähän on myös siellä EAKR:n puolella. Ne ovat sellaisia kokonaisuuksia, joista on tarkoitus rakentaa laajempia, suuralueen rajat ylittäviä, ehkä valtakunnallisiakin hankkeita. Eli isompia kokonaisuuksia, joissa on mukana laajat toimijaverkostot.

(Tiina Huotari:)

No näitähän on valmistelleet vastuuministeriöt yhteistyössä ja jonkun verran on käyty keskustelua myös alueiden kanssa.

(Valtteri Karhu:)

Kyllä ministeriöt on tässä vastuussa valmistelun osalta. Pääosinhan nämä ovat käynnistymässä vuoden 2022 aikana. Valtakunnallisia teemoja rahoittavat RR-ELY-keskukset eli sieltä kautta haut lopulta avataan. Ensin haetaan koordinaatioitoimijoita ja myöhemmin kehittämistoimien varsinaisia toimeenpanohankkeita.

(Tiina Huotari:)

Eli niitäkin kannattaa toimijoiden sitten seurata.

(Valtteri Karhu:)

Kyllä kannattaa. Ja varsinkin niissä hankkeissa, joissa on keskeistä saada yhteistyötä muilta alueilta. Suuremmille teemakokonaisuuksille tulee vielä erillinen viestintävelvoite, joka velvoittaa valtakunnallisia toimenpidekokonaisuuksia entistä vaikuttavampaan ja saavutettavampaan viestintään.

(Tiina Huotari:)

Valtteri, anna kolme tärkeintä nostoa Uudistuva ja osaava Suomi ESR-rahoituksesta. Ne, jotka haluat meidän kuulijoille sanoa.

(Valtteri Karhu:)

Työllisyys, osaaminen ja osallisuus. Nämä kolme teemaa muodostavat jatkossakin ESR:n keskeisen sisällön.

(Tiina Huotari:)

Tähän onkin sitten hyvä lopettaa. Kiitokset, Valtteri, sinulle taas asiantuntemuksesta.

(Valtteri Karhu:)

Kiitos. Mukavaa että pääsin mukaan.

(Tiina Huotari:)

Ja kiitokset kuulijoille. Tämä oli Kohti uutta kautta -podcast.